

Stop finansowaniu faszyzmu!

List otwarty do Piotra Glińskiego,
Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

28.06.2021

W ostatnich dniach ogłoszono wyniki konkursu o dotacje z Funduszu Patriotycznego, który powstał w marcu 2021 r. z inicjatywy premiera Mateusza Morawieckiego i wicepremiera Piotra Glińskiego. Pieczę nad nim sprawuje państwowa instytucja kultury podlegająca Ministrowi Kultury i Dziedzictwa Narodowego – Instytut Dziedzictwa Myśli Narodowej. Szefuje mu od wielu lat kojarzony z PiS Jan Żaryn. Największe wsparcie otrzymały inicjatywy związane z Robertem Bąkiewiczem, wywodzącym się z Obozu Narodowo-Radykalnego działaczem o wyraźnie faszystowskich poglądach.

Stowarzyszenie Straż Narodowa na projekt „Bezpieczeństwo i profesjonalizm w trakcie organizacji i przebiegu wydarzeń patriotycznych i religijnych – warunkiem koniecznym w utrwalaniu tożsamości kulturowej” otrzymała 1.700.000 zł, a Stowarzyszenie Marsz Niepodległości na realizację zadania „Marsz Niepodległości – nowoczesność i tradycja” – 1.300.000 zł. Kwoty te przyznano według klucza, który przez IDMN został opisany jako przedsięwzięcia inwestycyjne, infrastrukturalne i szkoleniowe, mające na celu wzmacnianie instytucjonalne i organizacyjne tzw. „zaplecza obozu patriotycznego”. Inna organizacja o rysie faszystowskim, Młodzież Wszechpolska, otrzymała kwotę 100.000 zł, zgodnie z kryterium opisanym jako „projekty kulturalne, edukacyjne i naukowe – konferencje, odczyty, koncerty”.

Kilka słów na temat niezbyt odległej historii, tytułem krótkiego uzasadnienia naszego wystąpienia w sprawie. Jesteśmy aktywistkami, które 11 listopada 2017 r. podczas tzw. Marszu Niepodległości w Warszawie, organizowanego przez Roberta Bąkiewicza (szczodrze obdarowanego przez ministra Glińskiego), stanęły pokojowo na jego drodze z symbolicznym przekazem "FASZYZM STOP". Zostałyśmy pobite, oplute i znieważone, ale to nas pociągnięto do odpowiedzialności przed sądem za "zakłócanie legalnego zgromadzenia". Wygrałyśmy ten proces, w sentencji wyroku zaś sąd stwierdził, że nie można obywatelom zakazać pokojowego protestu w ważnej społecznie sprawie, tj. głośnego mówienia NIE niesłychanie groźnym zjawiskom.

Chcemy, żeby poniższe wybrzmiało wyraźnie, by minister Gliński usłyszał to: w ten sposób realizowana „polityka historyczna” jest de facto defraudacją kultury i sprzeniewierzeniem jej pozytywnego, inkluzywnego i różnorodnego dziedzictwa. Jest jej zakłamywaniem i redukowaniem do prymitywnego narzędzia propagandowego, obliczonego na realizowanie groźnych politycznych celów. Chcemy, by szef resortu nadzorującego polską kulturę wiedział, że każda publiczna zlotówka przekazana organizacjom promującym zbrodnicze ideologie jest tragicznym działaniem na szkodę obywateli Polski. Niszczy ich prawa do obcowania z kulturą, która nie rozpowszechnia treści wrogich wobec określonych grup społecznych. Panie ministrze, czy jest Pana życzeniem zapisanie się w historii jako promotor idei faszystowskiej? Czy jest Pan gotów wziąć odpowiedzialność za to, że publiczne pieniądze zostaną użyte – jak wskazuje wieloletnia praktyka Marszu Niepodległości organizowanego przez Roberta Bąkiewicza – na przemoc, zastraszanie, szkolenia z obsługi broni, materiały pirotechniczne, podpalanie mienia, materiały propagandowe promujące mowę nienawiści i eksterminację „wrogów ojczyzny”? Jaki to ma związek z kulturą? Żądamy wyjaśnień!

Gorąco namawiamy wszystkich ludzi dobrej woli, zwłaszcza tych o rozpoznawalnym społecznie dorobku, by wykorzystali swój autorytet do nagłośnienia haniebnego faktu, że nasze państwo finansuje inicjatywy jawnie propagujące homofobię, nienawiść na tle religijnym i etnicznym, odwołujące się do zbrodniczych ideologii zakazanych polskim prawem, w tym Konstytucją RP – tj. do nazizmu i faszyzmu. Trzeba powiedzieć więcej: obecnej władzy jest to na rękę i robi to cynicznie, środowiska faszystowskie służą jej do utrzymania w ryzach i zabezpieczania narodowo-katolickiej, wrogiej różnorodności i prawom człowieka wizji Polski, która coraz częściej staje się przemocową praktyką podniesioną do rangi prawa (przeciwko obywatelskim wolnościom, mniejszościom, społeczności LGBT+, samostanowieniu kobiet, świeckiemu państwu itd.). Uważamy również, że powołana przez ministra Glińskiego instytucja kultury jest tworem sztucznym, obliczonym na dotowanie z naszych podatków popleczników partii rządzącej.

Pora postawić skuteczną tamę zjawisku brunatnienia przestrzeni publicznej. Wszyscy mamy prawo żyć w kraju, który nie będzie przypominał najbardziej ponurych kart historii XX wieku.

14 Kobiet z Mostu:

Maria Bąk-Ziółkowska
Ewa Błaszczyk
Beata Geppert
Kinga Kamińska
Katarzyna Kwiatkowska
Lucyna Łukian
Zofia Marcinek
Agnieszka Markowska
Izabela Możdrzeń
Monika Niedźwiecka
Elżbieta Podleśna
Katarzyna Szumniak
Agnieszka Wierzbicka
Krystyna Zdziechowska

Dlaczego ta sprawa jest ważna?

Faszyzacja przestrzeni publicznej w Polsce jest faktem. Brunatne środowiska zasiadają w parlamencie, spółkach skarbu państwa, agendach rządowych, odpowiadają za edukację (przykładem minister Przemysław Czarnek), kształtują rzeczywistość lokalną i centralną. To jest od wielu lat profesjonalnie realizowany know-how.

Nasz list otwarty poparli i poparły:

Paweł Althamer, rzeźbiarz
Tadeusz Bartoś, filozof
Radosław Baszuk, adwokat
Anna Baumgart, artystka wizualna, scenarzystka, producentka
Edwin Bendyk, publicysta
Marek Beylin, dziennikarz
Bogdan Bialek, psycholog, działacz społeczny
Konrad Bieliński, matematyk
Anna Bikont, dziennikarka, pisarka
Halina Birenbaum, pisarka
Jacek Bocheński, pisarz
Małgorzata P. Bonikowska, dziennikarka
Marek Borowik, prawnik, przedsiębiorca
Halina Bortnowska, teolożka
Igor Brejdygant, pisarz
Stanisław Brejdygant, aktor, pisarz
Alina Cała, historyczka
Beata Chmiel, menadżerka kultury
Beata Chomątowska, pisarka
Sylwia Chutnik, pisarka
Izabella Cywińska, reżyserka
Krzysztof Czyżewski, reżyser, animator kultury
Jacek Dehnel, pisarz
Patrycja Dołowy, pisarka
Artur Domoślawski, pisarz, dziennikarz
Jacek Dubois, adwokat
Dominika Dudek, lekarka psychiatra
Barbara Engelking, badaczka Zagłady
Feliks Falk, reżyser
Natalia Fiedorczyk, pisarka

Andrzej Franaszek, literaturoznawca
Bogdan Frymorgen, dziennikarz, pisarz
Tadeusz Gadacz, filozof
Grzegorz Gauden, wydawca, pisarz
Konstanty Gebert, publicysta
Agnieszka Glińska, reżyserka teatralna
Regina Gogol, pisarka, tłumaczka
Piotr Gordon, publicysta
Ewa Gorządek, historyczka sztuki
Jan Grabowski, historyk
Agnieszka Graff, pisarka
Manuela Gretkowska, pisarka
Hanka Grupińska, pisarka
Piotr Gruszczyński, dramaturg, krytyk teatralny
Mikołaj Grynberg, pisarz
Remigiusz Grzela, pisarz
Izabella Gustowska, artystka intermedialna
Karolina Hamer, sportsmenka paraolimpijska, pływaczka
Maciej Hen, pisarz
Agnieszka Holland, reżyserka
Zbigniew Holdys, muzyk
Inga Iwasiów, pisarka
Andrzej Jakimowski, reżyser filmowy
Iwona Jakubowska-Branicka, socjolożka
Katarzyna Janowska, publicystka
Marcin Kęszycki, aktor
Jacek Kleyff, wolny twórca
Maciej Klimczak, bibliotekarz, animator kultury
Ryszard Kluszczyński, kulturoznawca
Anna Karolina Klys, pisarka
Krzysztof Knittel, kompozytor
Jacek Kochanowski, socjolog, filozof
Antoni Komasa-Łazarkiewicz, kompozytor
Maja Komorowska, aktorka
Andrzej Koraszewski, dziennikarz
Elżbieta Korolczuk, socjolożka
Joanna Kos-Krauze, reżyserka
Dorota Kotas, pisarka
Grzegorz Kozera, pisarz
Hanna Krall, pisarka
Wojciech Kuczok, pisarz
Ewa Kulik-Bielińska, anglistka
Danuta Kuroń, działaczka społeczna
Borys Lankosz, reżyser filmowy
Andrzej Leder, psychoanalityk, filozof
Wojciech Lemański, duchowny
Jacek Leociak, historyk
Adam Leszczyński, historyk, socjolog, publicysta
Dariusz Libionka, historyk
Renata Lis, pisarka
Mikołaj Lizut, dziennikarz
Magdalena Łazarkiewicz, reżyserka
Ewa Łętowska, prawniczka
Stanisław Łubieński, pisarz
Andrzej Markowski-Wedelstett, artysta plastyk

Bogdan Miś, dziennikarz
Paulina Młynarska, publicystka
Dorota Nieznalska, artystka wizualna
Michał Nogaś, dziennikarz
Dorota Nowak, wydawczyni
Stanisław Obirek, teolog
Małgorzata Omilanowska, historyczka sztuki
Jan Ordyński, dziennikarz
Maja Ostaszewska, aktorka
Piotr Pacewicz, dziennikarz
Jacek Pałasiński, dziennikarz
Rafał Pankowski, socjolog, działacz antyfaszystowski
Antoni Pawlak, pisarz
Grażyna Plebanek, pisarka
Monika Płatek, prawniczka
Adam Pomorski, pisarz
Jacek Poniedziałek, aktor
Paweł Potoroczyn, menadżer kultury
Anna Przedpelska-Trzeciakowska, sanitariuszka w Powstaniu Warszawskim
Natalia Przybysz, wokalistka
Danuta Przywara, socjolożka, działaczka społeczna
Adam Puławski, historyk
Piotr Pytlakowski, dziennikarz, pisarz
Piotr Rachtan, dziennikarz
Karol Radziszewski, malarz
Aneta Reluga, informatyczka
Piotr Paweł Reszka, reporter
Anda Rottenberg, historyczka sztuki
Zyta Rudzka, pisarka
Michał Rusinek, pisarz
Piotr Rypson, historyk sztuki
Nina Sankari, działaczka feministyczna, ateistyczna i laicka
Andrzej Saramonowicz, reżyser
Paula Sawicka, psycholożka, działaczka społeczna
Michael Schudrich, historyk, religioznawca
Ernest Skalski, dziennikarz
Jan Skoczyński, historyk filozofii
Wojciech Smarzowski, reżyser filmowy
Magdalena Smoczyńska, psycholingwistka, językoznawczyni
Wawrzyniec Smoczyński, publicysta
Aleksander Smolar, politolog
Anna Smolar, reżyserka teatralna
Jerzy Sosnowski, pisarz
Beata Stasińska, wydawczyni
Andrzej Stasiuk, pisarz
Krzysztof Stępiński, adwokat
Monika Strzępka, reżyserka teatralna
Jan Suchodolski, artysta plastyk
Stach Szablowski, historyk i krytyk sztuki
Małgorzata Szcześniak, scenografka
Monika Szewczyk, historyczka sztuki
Helena Szmuness, dziennikarka
Monika Sznajderman, pisarka, wydawczyni
Wit Szostak, pisarz
Adam Szostkiewicz, dziennikarz

Magdalena Środa, filozofka
Anna Tatar, działaczka antyfaszystowska
Waldemar Tatarczuk, artysta performer, kurator sztuki
Andrzej Titkow, reżyser
Wojciech Tochman, reporter, pisarz
Wanda Traczyk-Stawska, uczestniczka Powstania Warszawskiego
Mirosław Tryczyk, pisarz
Magdalena Tulli, pisarka
Marian Turski, dziennikarz, historyk
Agata Tuszyńska, pisarka
Jakub Urbanik, historyk prawa
Krzysztof Warlikowski, reżyser teatralny
Mirosław Wielgoś, lekarz ginekolog, perinatolog
Marek Wilczyński, amerykanista
Anna Wolff-Powęska, historyczka
Ewa Woydyłło-Osiatyńska, psycholożka, pisarka
Ewa Wójciak, reżyserka teatralna
Piotr Wójcik, fotoreporter, dokumentalista
Ludwika Wujec, działaczka społeczna
Krystyna Zachwatowicz-Wajda, scenografka, uczestniczka Powstania Warszawskiego
Krzysztof Zalewski, muzyk, aktor, kompozytor
Marcin Zegadło, poeta, publicysta
Antoni Ziemia, historyk sztuki
Adam Ziółkowski, historyk
Maria Zmarz-Koczanowicz, reżyserka

<https://naszademokracja.pl/petitions/stop-finansowaniu-faszyzmu>